28

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

I. KALNIȚKI

Sfîrșitul orașului subteran

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

I. KALNIŢKI

ŞFÂRŞITUL

ORAŞULUI SUBTERAN

*

Colecţia "Povestiri Ştiinţifico-Fantastice"

28

UN OM PE UN SLOI DE GHEAŢA

– Vapor la prova! răsună de sus glasul matrozului de veghe.

Dar şi de pe puntea de comanda se vedea la orizont un nor de fum, care se deplasa încet spre vest.

După puţin timp se zări şi corpul navei.

– Ce vas o fi? murmura căpitanul Lunatov, potrivindu-şi binoclul la ochi. De unde o mai fi răsărit?... Aha! E sub pavilionul Moniei...

– Sub pavilionul Moniei? Atunci înseamnă că vine dinspre Insula Mare, răspunse secundul Râbnikov. Cred că transportă muniţii. Unde n-au ăştia baze militare navale şi aerodroame!... Tot globul ar vrea să-l înghită.

– O să le rămână în gât, n-ai grija, făcu Lunatov ochii mici şi adăuga; însemnă, te rog, în jurnalul de bord întâluirea... Ai identificat vasul?

– Nu, tovarăşe căpitan. De când cu naufragiul "Delfinului", mi-a cam slăbit vederea. Nu disting chiar aşa departe.

– "Mafusail"! citi căpitanul. Ciudat! A câta oara îl întâlnim la aceasta latitudine? Hm! Cam des vine pe-aici. Tonajul – unsprezece mii cinci sute tone.

– Da, pe puţin, confirma Râbnikov şi coborî în cabina ofiţerilor. Acolo, pe masă era întinsă harta Mării Barentz, pe care, cu un creion roşu, fusese însemnată ruta lai "Dniepr". De la Murmansk, linia pornea în sus, spre nord, cotind capricios printre câmpurile compacte de gheaţă, apoi cobora brusc spre sud şi se întorcea spre vest, marcând drumul de întoarcere al lui "Dniepr" înapoi spre ţărmurile patriei.

Râbnikov însemnă pe hartă locul întâlnirii şi scrise în

jurnalul de bord:

„23 iunie, ora 11,31. La o distanţă de 6-7 mile spre sud am zărit vasul de transport "Mafusail" sub pavilionul Moniei, deplasându-se în direcţia vest. O asemenea deviere de la ruta obişnuita se poate explica numai prin necesitatea de a ocoli gheţurile mari, care anul acesta se întind la sute de kilometri spre est de Insula Mare.

Când Râbnikov urca iarăşi pe punte, "Mafusail" dispăruse din nou dincolo de orizont. Numai o dâră uşoara de fum mai stăruia în zare, acolo unde adineauri se contura silueta vasului.

– Eu ma duc, Ustin Petrovici, îi spuse căpitanul. Dar, te rog, dacă se întâmplă ceva, cheamă-mă imediat. Barometrul face salturi.

Rămas singur, Râbnikov îşi băgă mâinile adânc în buzunarele scurtei vătuite şi începu sa cânte cu glas scăzut:

– Marea slăvită, sfinţitul Baikal...

Arctica... Până mai adineauri, marea reflecta jucăuş toate culorile curcubeului. Apa strălucea aurie, iar departe sloiurile de gheaţa păreau nişte diamante uriaşe montate într-un scut de aur. Dar vântul ce începuse să sufle dinspre nord întuneca deodată strălucirea mării şi şterse toate culorile. Nori de zăpada se abătură asupra vasului, ascunzându-i orizontul şi învăluindu-l într-o ceaţă deasă, cenuşie,

Ustin Petrovici îşi scoase pipa-i enorma, de o formă complicată, şi, umplând bine acest "agregat" cu tutun, începu să pufăie.

Vântul se înteţea, iar vizibilitatea se redusese şi mai mult. Nu se mai vedea decât până la cel mult douăzeci de metri. Râbnikov strigă tare ca să acopere vânzoleala furtunii:

– Matrozul de veghe!

– Aici matrozul de veghe! răspunse marinarul.

– Sună clopotul!

– Am înţeles, să sun clopotul!
Prelung şi solemn, începu să răsune gongul de alamă de la provă. Vântul purta până departe aceste sunete joase şi tremurătoare.
Râbnikov privi înapoi. În cabina-i cu parbriz de sticlă, cârmaciul privea înainte, neclintit ca o statuie.
– La fiecare trei minute să sune sirena!
– Am ţnţeles! răspunse cârmaciul.
Acoperind şuierul tânguios al vântului şi trosnetul sloiurilor de gheaţă ce se ciocneau, se auzea neîntrerupt puternicul muget al sirenei.
Toate masurile fuseseră luate. Primejdia unei ciocniri cu un alt vas trebuia preîntâmpinată, deşi această parte a Oceanului îngheţat era pustie.
Tot mai repede se rostogoleau peste „Dniepr”, ajungându-l din urmă, norii şfichiuitori de zăpadă, mânaţi de furia vântului nordic. Aveai impresia că spărgătorul de gheaţă dă înapoi...
Undeva pe-aci, prin apropiere, ce afla mormântul "Delfinului". O vreme întocmai ca asta fusese şi atunci. Torpiloarele hitleriste s-au apropiat pe nesimţite şi au atacat convoiul din care făcea parte şi submarinul „Delfin”. „Delfinul” a lansat două torpile – două torpiloare s-au scufundat. Deodată însă apărură vedetele-torpiloare nemţeşti; una dintre ele se îndreptă asupra „Delfinului”. Submarinul trase trei proiectile în plin, dar nu mai avu timp să se lase la fund. Vedeta lovită, continuând să se mişte în virtutea inerţiei, izbi turnul submarinului şi-l smulse. Ca nişte copoi se năpustiră alunci vedetele, din toate părţile. Fasciştii începură să semnalizeze:
– Predaţi-vă!
Tare ar fi vrut ei să captureze un submarin sovietic în stare de plutire.
„Delfinul” răspunse cu foc susţinut. Încă o vedetă sări în aer. Nu mai aveau însă torpile, iar curând proiectilele şi cartuşele se terminară şi ele... Atunci toţi cei care se

mai puteau ţine pe picioare se încleştară de braţe, şi deasupra mării răvăşite răsunară tonurile solemne ale imnului Uniunii Sovietice, Cu cât mai adânc se scufunda „Delfinul”, mutilat şi schilodit, cu atât mai puternic răsuna cântecul mândru al marinarilor sovietici de pe covertă. Tânărului puitor de mine Baştankin, apa îi ajunsese la gură. Corul pierdea un tenor răsunător… Atunci Râbnikov şi cu mecanicul-şef, Solnţev, îl ridicară pe Baştankin pe umerii lor, şi marinarul cu gura plină de apă izbuti să mai strige:

– Nu veţi scăpa voi, bestiilor! Moarte fasciştilor! Tot moartea vă aşteaptă !

Râbnikov, Solnţev şi Baştankin se îmbrăţişară frăţeşte pentru ultima oară – şi totul se cufundă în beznă…

O săptămână mai târziu, Râbnikov îşi reveni în simţiri. Se afla în spital. "Delfinul" explodase sub apă şi el fusese zvârlit de suflul exploziei spre suprafaţă, iar acolo, la suprafaţă, s-a putut menţine graţie vestei lui de salvare, din cauciuc, care se umfla automat. Astfel a fost găsit şi cules de o dragă sovietică.

Din echipajul "Delfinului" nu s-a mai salvat nimeni. Râbnikov a auzit mai târziu că în Peninsula Pescarilor au fost îngropaţi într-un mormânt comun câţiva din marinarii sovietici aruncaţi de apă pe mal. Poate că şi osemintele lui Leonid Solnţev se aflǎ acolo…

– Războiul s-a terminat de mult. Râbnikov e din nou pe mare. Face serviciul de secund pe renumitul spărgător de gheaţă "Dniepr". Toţi îl stimează şi-l preţuiesc. În luna mai, Râbnikov se înţelesese prin scrisori cu Lev, fiul lui Leonid, să viziteze împreună mormântul eroilor din Peninsula Pescarilor, dar a fost nevoit să plece într-o cursă urgentă… Acum însă, cum ajunge la Murmansk, are să-şi ia un concediu, o să-1 cheme pe Lev şi neapărat vor vizita împreună mormântul comun.

– Om peste bord! Pe un sloi de gheată!

Auzind vocea matrozului de veghe, Râbnikov alergă la

tabloul de comandă automată şi întoarse manivela la "stop".

– Ce om? Unde? Trăieşte?

– A rămas la pupă… Făcea semne cu mâinile, răspunse matrozul.

Maşinile stopară.

– Să vină la mine subofiţerul de cart, comandă Râbnikov. Coborâţi barca numărul şase. Chemaţi vâslaşii!

Pe treptele metalice se auzi tropotul mărunt al unor tocuri de pantofi. Pe punte urcă o fată tânără. Scurta vătuită îi venea foarte bine. Avea ochi albaştri, luminoşi. De sub beretă se arătau nişte cozi groase, blonde. Valea Stah, fata blondă, era supercarga[1] vasului. Întregul echipaj însă îi spunea în glumă „supergaiţa”, deşi nu era nici rea, nici guralivă ca o gaiţă. Doar că era severă în timpul serviciului, uneori mai severă decât te-ai fi putut aştepta la o tânără fată… cu ochi albaştri.

– Barca e gata coborâtă, se adresă Râbnikov fetei. La pupă a fost văzut un om pe un sloi de gheaţă. Caută-l şi adu-l pe bord.

– Am înţeles, să caut omul de pe sloiul de gheaţă şi să-l aduc pe bord. Permiteţi să execut ordinul?

– Repede, Valea!

După câteva secunde, supercarga desprinse barca din palane, şi cel doi vâslaşi începură să lopăteze ritmic. Barca se îndepărtă de pupa. Valea Stah înlătura cu o cange sloiurile de gheată mai mici, iar de cele mari se îndepărta împingând în ele cu aceeaşi cange. Nava dispăru deodată în negura de zăpadă. Se auzea însă din depărtare, alternativ, când sunetul prelung al clopotului, când mugetul sirenei.

Cum să găseşti un om în acest haos? Abia vedeai la câţiva paşi de tine.

---

1 Supercargă – personal marinăresc îmbarcat peste efectivul vasului.

Deodată apa pleoscăi undeva în apropiere. Să fi fost o focă? Nu, mai curând o morsă: prea tare a fost pleoscăitul. Iat-o că se apropie fornăind, bate apa cu înotătoarele... Barca se apleacă, gata să se răstoarne. Cei doi marinari şi Valea se lăsară în partea cealaltă şi o îndreptară. La tribord apăru un cap negru, cu părul zburlit. O clipă mai târziu, ridicându-se în mâini, în barcă se rostogoli greoi un om pe jumătate gol.

– Pfu! oftă el uşurat. Apoi, gâfâind şi scuipând, rosti în ruseşte: mă speriasem că n-o să mă observaţi.

Negrul era de o statură uriaşă. Apa curgea şiroaie de pe el. Clănţănea din dinţi, dar zâmbetul nu se şterse o clipă de pe faţa lui.

Valea îşi smulse scurta de pe ea.

– Ia-o pe dumneata, repede!

– Crezi că mă-ncape?

Unul din marinari îşi scoase scurta şi Valea acoperi umerii negrului cu amândouă hainele.

– Sovietici, nu-i aşa? întrebă cel salvat.

– Da.

– Asta-i foarte bine!

Surâsul de pe faţa negrului se lărgi şi mai mult.

Valea dădu ordinul:

– Băieţi! Cu toată viteza, înainte!

Ocolind sloiurile, barca se îndreptă spre spărgătorul de gheaţă.

CUM A AJUNS HARRY GOULD PE SLOIUL DE GHEAŢA

Pavel Ignatievici Protenko, bucătarul navei. "Dniepr", îşi puse o tichie curată şi un şorţ scrobit. Doar serveşte masă unui om salvat de la moarte. Desigur că o să-i placă musafirului ciorba grasă ucraineană gătită de el.

Pavel Ignatievici puse o lingură de unt mai mult pe tigaie, să fie mai fraged muşchiul...

În cabina căpitanului, negrul fuma cu nesaţ.

Abia ieşise de la baie: gulerul alb ca zăpada al cămăşii i se umezise, iar mâinile, ieşite aproape până la cot din mânecile prea scurte, erau acoperite cu broboane de sudoare.

– Vasăzică, urmă căpitanul, ai văzut de departe pavilionul roşu şi te-ai aruncat în apă. Dar de ce? Nu erai tratat bine pe "Mafusail"?

Lunatov zâmbea, privirea lui însă scruta cu atenţie faţa negrului.

– Nu, ei nici nu ştiau că sunt pe vas.

– Nu înţeleg. Erai pe vas şi nimeni nu ştia acest lucru?

– A, e poveste lungă. Eu am fugit din Oraşul Subteran şi m-am ascuns într-o barcă de-a lor. Am stat acolo, sub tentă, o săptămână... poate chiar şi mai mult...

– Care Oraş Subteian? îl întrerupse căpitanul.

– Ocna lui Hitler. Prizonierii scot de acolo minereu.

– Războiul s-a terminat demult. Nici urmă n-a mai rămas din Hitler...

Timp de un minut negrul îl privi cu îndoială şi nedumerit pe căpitan. Apoi izbucni într-un râs plin de bucurie.

– Au fost bătuţi fasciştii? N-am ştiuta niciunul din noi nu ştiam asta, şi ceilalţi nici până astăzi nu ştiu. Surescitat se aplecă spre căpitan. Vocea lui implora:

– Oh, căpitane, întoarceţi vasul! Trebuie să salvaţi oamenii de-acolo...

– Ce oameni?

– Deţinuţii din Oraşul Subteran. Sunt sute... mii... De ani de zile n-au văzut lumina soarelui... Nici nu ştiu că s-a terminat războiul.

Fără să bată în uşă, Râbnikov intră în cabină. Îşi şterse ochii şi fruntea, înfundă cu degetul tutunul în pipă, trase un fum şi spuse:

– Afurisită vreme. Abia aşteptam să-mi vină schimbul. Se întoarse apoi spre negru: Ei, cum merge?

– Foarte bine… Numai că… Trebuie imediat să plecăm spre Oraşul Subteran!

– Întâi să mănânci, zise căpitanul.

Cineva bătu în uşă.

În straiul lui alb ca zăpada, Pavel Ignatievici intră cu o tavă în mână. Tigaia sfârâia. Din cratiţă ieşeau aburi cu miros plăcut,

– Mănâncă încet, îl preveni Lunatov. După un post aşa de lung, să nu-ţi facă rău.

Dar Pavel Ignatievici protestă:

– Dacă nu era voie, nu-l serveam… L-am întrebat pe doctor. Doctorul a spus: omul e sănătos, dă-i să se sature.

Negrul începu să mănânce. Din nou bătu cineva în uşă. De data asta intră doctorul. El scoase din buzunarul halatului o sticluţă şi un pahar gradat.

– Ia aicea, tinere, o doctorie… Nu te speria, e alcool etilic obişnuit, şi nu-ţi dau mai mult de 60 de grame, mai bine zis 60 centimetri cubi… Bea şi ai să uiţi de baia dumitale în mare.

După ce bău alcoolul dintr-o înghiţitură şi mâncă tot ce i adusese bucătarul, căpitanul o chemă pe Valea Stah.

– Stai aici! îi arătă el un scaun. Ia hârtie şi notează.

– Iar dumneata, se adresă căpitanul celui salvat, povesteşte-ne mai amănunţit despre Oraşul Subteran. Înainte de toate, însă, numele dumitale… Vârsta, supuşenia, meseria şi unde ţi-e domiciliul…

– Harry Gould, sergent în armata Moniei… Vârsta 32 de ani. Am locuit întotdeauna la Joinsville, dar n-am mai fost de mult pe acasă şi n-am pe nimeni acolo.

– Ai notat, Valea? Perfect. Acum, domnule Gould, povesteşte-ne mai amănunţit cum ai ajuns pe bordul vasului "Mafusail" şi ce te-a făcut să te arunci în apă. Te întreb în mod oficial şi cred că nu-i nevoie să-ţi amintesc că eşti obligat să spui numai adevarul.

– Oh, n-am să mint. Chiar vreau sa vă povestesc totul.

Acum o săptămână… poate chiar mai mult, nu ştiu precis… am evadat din Oraşul Subteran şi m-am ascuns pe "Mafusail".

– Din ce oraş? întrebă Valea.

– Din Oraşul Subteran, repeta căpitanul. Aşa, şi mai departe?

– Dar nu mai puteam sa rămân pe "Mafusail". Aş fi murit de foame. Nimeni pe vas nu ştia de mine… Şi azi, la un moment dat, cineva trece pe lângă mine… eu eram ascuns în barcă, sub tenta[2]… şi-l aud că spune: un vas sovietic. Iar altul adăugă: Păcat că n-avem timp. Când s-au îndepărtat, am ridicat încet tenta şi am început să caut vasul sovietic. Deodată am văzut pavilionul roşu. Am ieşit încetişor din barca, m-am lăsat în jos pe odgon şi mi-am dat drumul în apă…

– Dar de ce nu voiai să te vadă cei de pe "Mafusail"? întrebă Râbnikov.

– "Mafusail" este vasul Oraşului Subteran. Cum eram să m-arăt? Ăia ori mă trimiteau înapoi, ori mă împuşcau. M-am aruncat în apă şi am înotat… Apa era rece, dar mie îmi era cald. Un steag roşu pe mare, un steag al Uniunii Sovietice!

– Bine, spuse căpitanul Lunatov. Dar explică-ne, unde şi când ai învăţat să vorbeşti ruseşte? Al fost în U.R.S.S?

– Nu, n-am fost niciodată în U.R.S.S… Prietenul meu m-a învăţat ruseşte… Cel mai bun prieten… un inginer de marina. E acum acolo, în Oraşul Subteran… Toţi anii aceştia am stat împreuna, am dormit alături, eu cu capul pe umărul lui, el pe-al meu…

Râbnikov tresări şi se ridică puţin de pe scaun.

– Cum îl cheamă? întrebă el cu vocea răguşită de emoţie.

– Pe cine? întrebă negrul, neînţelegând.

---

2 Tentă – pânză groasă întinsă pe bordul vaselor, pentru apăra de soare şi de ploaie

– Pe inginerul de marină.
– Pe prietenul meu? Raş.
– Cum? întreba încă o dată Râbnikov.
– Raş, repetă negrul, pe englezeşte "raş" înseamnă, rus.
– Dar numele lui adevărat?
Negrul ridică din umeri:
– Nu ştiu. Noi aş a îi ziceam: Raş.
Râbnikov se laşa greu pe scaun şi o bucată de vreme nu putu scoate un cuvânt.
– Şi Solnţev era inginer de marină, murmură el în cele din urmă, şi se apleca din nou spre negru.
– Cum a ajuns el în Oraşul Subteran?
– Cine? Raş? Ca toţi ceilalţi, răspunse negrul. Întâi a căzut prizonier, apoi… în Oraşul Subteran…
– Nu l-ai auzit cumva rostind numele de Leonid Ivanovici Solnţev? Nu ţi-a povestit niciodată despre un submarin sovietic "Delfin"?
Negrul se gândi câteva clipe, apoi dădu trist din mâini:
– Nu. Niciodată n-a vorbit nimic despre trecutul lui.

"SVIETOLIOT"

Preşedintele îşi înălţă capul cărunt şi se uită peste ochelari la cel care intrase. Era un om tânăr, aproape înalt, îmbrăcat în haine gri. Clipind puţin din ochi, tânărul privi pe rând la cei adunaţi în jurul mesei lungi
– Poftiţi, staţi aici, îi arătă preşedintele un scaun în faţa lui, şi după ce tânărul luă loc, îl prezentă adunării: Lev Leonidovici Solnţev… Poftim, tovarăşe Solnţev, vă ascultăm.
Tânărul scoase din servietă o mapă cu planuri şi coli de hârtie pline de coloane cu cifre şi începu pe un ton hotărât:
– Deoarece consiliul tehnic cunoaşte căile de rezolvare a problemei ce ne stă în faţă, precum şi toate calculele şi

desenele, îmi voi îngădui să mă opresc la concluziile definitive ale lucrării noastre. Aşadar, ce e "svietoliotul"? După cum ştiţi, e o maşină care se poate deplasa cu o viteză neatinsă până astăzi. Plafonul lui este mai înalt decât al tuturor avioanelor existente. Dar în acelaşi timp el se poate cufunda sub apă până la o adâncime de două ori mar mare decât adâncimea atinsă de cel mai perfecţionat submarin. „Svietoliot” poala urca până în stratosfera şi poate cobori până în fundul oceanului. Poate – de asemenea – să lunece pe gheaţă şi să alerge prin păşire pe nisip... Pe scurt, pentru "Svietoliot" nu există spatii inaccesibile. E o maşină de transport ideală.

Preşedintele – profesorul Irinin – îl privea pe tânărul savant când prin sticlele ochelarilor, când peste ochelari, dând aprobator din cap şi ciocănind cu creionul în palma mâinii stingi.

– Foarte bine... Mai departe!

– Şi totuşi "Svietoliotul" nu poate fi socotit ca o invenţie. În orice caz, noi, cei care am lucrat la această maşină, nu ne socotim inventatori. N-am făcut altceva decât să îmbinam o serie de elemente cunoscute în tehnică. Singurul element nou în construcţia acestei maşini de transport cu totul neobişnuite este aparatul electronic – inima motorului nostru cu reacţie.

– În ce constă acest aparat? întrebă preşedintele.

– Să ne închipuim o pasare care ar trebui să poarte atârnată de gât o traistă cu rezerva de provizii... să zicem pentru douăzeci de zile. Cât de departe ar putea să zboare această pasăre? Ei bine, în situaţia aceasta se găsesc astăzi toate maşinile de transport existente. Chiar şi cel mei modern avion e nevoit să poarte ca sine o rezervă de combustibil cu atât mai mare cu cât se îndepărtează mai mult de bază. În acest fel, o mare parte din energie se consumă pentru transportul combustibilului. Iată de ce imperialiştii caută prin toate mijloacele să-şi asigure baze maritime şi aerodroame

oriunde pot. De aceea pun mâna pe teritorii străine...

Observând că Irinin îi şopteşte ceva vecinului din dreapta, Solnţov rosti energic:

– Ştiu că toate aceste adevăruri sunt cunoscute. Eu le amintesc totuşi pentru a argumenta ideea noastră tehnica. Uniunea Sovietica duce o luptă neobosita pentru pace. Dar de zburat noi trebuie să zburam mai departe, mai sus şi med repede decât toţii, şi ştiinţa sovietica a rezolvat această problema.

– În ce fel? întrebă Irinin.

– Până în prezent, toţi constructorii căutau rezolvarea acestei probleme printr-o profilare aerodinamică ideala a navei de zbor ori prin mărirea puterii motorului; căutau, cu alte cuvinte, să obţină un randament maxim... Mergeau pe calea pe care eu aş numi-o "principiul gabariţilor de schimb". Astfel s-a ajuns la aripi amovibile, tren de aterizaj escamotabil, elice cu pas variabil, blocarea elicei etc. Nici noi n-am renunţat la ele. După cum am mai spus, am ţinut seamă de tot ce s-a folosit cu succes înaintea noastră. Atenţia principală însă ne-am îndreptat-o asupra problemei combustibilului. Să eliberăm pasărea de povara traistei atârnate de gât! Avionul modern ar trebui să folosească un combustibil care să nu-i răpească din forţa ascensională.

– Just! îl susţinu Irinin.

– Şi l-am gâsit! declară Solnţev ridicând mâna, acest combustibil este electronitul! Anumite "somităţi în materie" au susţinut că în zadar întreprindem cercetări în această direcţie... că în zadar căutăm. Noi însă am căutat şi am găsit... Cum am izbutit, vă este cunoscut din proiect. Solnţev puse mâna pe mapa cu desene şi calcule. Un kilogram din această substanţă dă mai multă energie decât patra tone de cea mai bună benzină.

În sală lumea începu să se agite, să şuşotească. Cineva care şedea la celălalt capăt al mesei exclamă ironic:

– Vasăzică "perpetuum mobile"! Fantezia lui Jules

Verne. Şi să mai zică cineva că astăzi nu se întâmplă minuni!

Irinin bătu cu creionul în masă.

– Continuaţi, Lev Leonidovici.

– Nu e nici perpetuum mobile şi nicio fantezie julverneană! replică supărat Solnţev. "Svietoliotul" există! Încă înainte de a fi fost aprobat proiectul nostru, noi am construit un prototip. Poftim, iată procesul-verbal al comisiei guvernamentale de recepţie. Am şi făcut primele zboruri de încercare. Acum trebuie rezolvată problema producţiei în serie a noilor maşini, a construirii unor intreprinderi speciale pentru fabricarea motoarelor electronice. Pentru aceasta trebuie făcut un rodaj serios. "Svie- toliotul” trebuie încercat în condiţiile cele mai grele care există pe pământ. De aceea vă rog să-mi îngăduiţi să plec cu "Svietoliotul" spre nord, spre Pol. Numai în condiţiile arctice va arăta "Svietoliotul" tot ce poate.

În sală se iscă din nou rumoare. De data asta însă, rumoarea era o mărturie că cererea lui Solnţev a fost primită favorabil. Scepticul care adineauri rostise ironic numele lui Jules Verne sări deodată în picioare şi începu să aplaude grăbit. Irinin ridică mâna.

În liniştea oara se lăsă, vocea lui răsună solemn:

– Lev Leonidovici, îngăduie-mi să te felicit din toată inima pentru rezolvarea acestei grele şi nobile probleme... În numele Consiliului tehnic superior îţi exprim mulţumirile mele! Şi strânse puternic mâna tânărului savant.

Toţi cei prezenţi îl înconjurară pe Solnţev. Din toate părţile i se întindeau mâini. Tânărul constructor abia pridideа sa le răspundă celor care îl felicitau.

– Lasă aici calculele şi documentaţia, Lev Leonidovici, îi spuse Irinin. În câteva zile, Consiliul tehnic îşi va da avizul, care, nu mă îndoiesc, va fi favorabil, pentru încercarea maşinii dumneavoastră în condiţiile Arcticii.

Vei primi încunoştiinţarea la timp.

Condus de priviri prieteneşti şi de strângeri de mâna, Solnţev părăsi sala şedinţelor.

În vestibul îl aştepta soţia lui, Nadejda Alexeevna, şi constructorul-şef al biroului, cel mai apropiat ajutor al său, inginerul Fiodorov. Când Solnţev apăru în uşă, amândoi se repeziră la el.

– Ei, ce se aude? întreba Nadea.

– Totul e în regula, răspunse Solnţev. Cred că în curând vom primi aprobarea.

– Le-ai spus că maşina există? întrebă şi Fiodorov.

– Da, răspunse Solnţev dus pe gânduri. Numai un lucru mă nelinişteşte: niciunul dintre noi nu cunoaşte bine Arctica. Un asemenea om ne-ar fi neapărat necesar.

…Lev trecu în biroul lui, aprinse lumina şi se aşeza în faţa masivei mese de scris. Această masa era singurul lucru care-l însoţise la trecerea lui din lumea copilăriei în lumea creatoare şi severă a maturităţii. Era masa de scris a tatălui sau… Lev ridică ochii spre portretul aşezat pe masa. Un vârstnic ofiţer de marină, cu faţa uscăţivă, energică îl privea fix în ochi. Ce mândru ar îi fost tatăl său de el dacă ar mai fi trăit!

Solnţev începu să-şi controleze poşta.

Nadea intră şi-i puse pe masa o ceaşcâ cu cafea şi o farfurie cu sandvişuri.

– Iar ai să lucrezi până în zori?

– Nu, nu cred… Tu culcă-te, draga mea. Numai să citesc scrisorile.

– Atunci rămân lângă tine.

Nadea se aşeză pe divan, îşi trase picioarele sub ea şi deschise o carte. În odaie era linişte. Numai ceasul de masă bătea molcom, amintind întrucâtva ţârâitul greierului.

Deodatâ Solnţev exclamă cu bucurie:

– Asta-i bună!… Ne plângem că n-avem un cunoscător al Nordului şi iată, ca să-mi dea parcă peste nas, unul

dintre cei mai buni fii ai Arcticei îmi scrie. Cum am putut eu să uit de Râbnikov.

Îi întinse soţiei telegrama primita.

„Marea Barentz. De pe bordul spărgătorului de gheaţă «Dniepr», 27 iunie 19.. Săptămâna viitoare ne întâlnim Murmansk! Plecăm Peninsula Pescarilor. Râbnikov.”

Nadea ridică privirea spre soţul ei. Lev se uita trist la portretul de pe masă.

– Pregătirile poate să le facă şi Fiodorov singur. Intre timp tu poţi să pleci spre Peninsula Pescarilor.

Solnţev clatină din cap.

– O să trecem pe-acolo cu "Svietoliotul". Nu asta~i problema. Dar cu Râbnikov trebuie neapărat să mă întâlnesc. Am să-l conving sa plece cu noi… Vrei. Te rog, să dai o telegrama prin telefon? "Marea Barentz, spărgătorul de gheata «Dniepr», Râbnikov. Te aşteptăm Murmansk. Solnţev."

SPRE MOSCOVA

Niciodată nu i s-a întimplat lui Sima Maslennikov, radiotelegrafistul de pe vasul „Dniepr”, să lucreze atât de mult şi aşa de încordat. De n-ar fi fost un bun specialist, n-ar fi izbutit în ruptul capului s-o scoată la capăt. Iureşul a început în noaptea aceea de pomină, când cea dintâi telegramă cifrată de 2.000 de cuvinte, conţinând expunerea amănunţită a celor povestite de Harry Gould, pornise spre Moscova. De atunci Sima nu mai are linişte: întrebări după întrebări, răspuns după răspuns… Şi toate trebuie cifrate, descifrate… Spărgătorul de gheaţă nu are o persoană care să se ocupe anume cu cifrarea, aşa că Sima este nevoit să se ocupe tot el şi de acest lucru. Asta pe lângă faptul că pe linie socială mai are şi alte atribuţii: conduce cercul de artişti-amatori, este dirijorul orchestrei, consultant la

cercul de rădio amatori… Şi unde mai pui că, în afară toate astea, el lucrează în mod absolut secret la un nou model de aparat de radio.

Sima recepţionează numai după auz o radiotelegramă notează conţinutul într-un caiet:

„Marea Barentz, spărgătorul de gheată «Dniepr», Râbnikov. Te aşteptăm Murmansk. Solnţev:”

Ca de obicei, Râbnikov se găseşte pe puntea de comandă. Zona ghcţurilor a rămas de mult în urmă, "Dniepr" înaintează pe apa curată cu o viteză de 18 noduri, aşa că trebuie să fie cu ochii în patru. Marea ascunde încă multe mine plutitoare. Au trecut atâţia ani de la sfârşitul războiului, şi totuşi până azi curenţii apei duc mereu mine unde nu te-aştepţi. Nu eşti atent, o păţeşti.

În câmpul vizual al binoclului sclipesc încreţiturile apei. Pe valuri, la vreo trei, patru kilometri depărtare, parcă ar pluti un buştean. Dar nu e niciun buştean, ci un cârd de eideri… Aceste simple pasări ţin alinierea ca nişte adevăraţi infanterişti.

Departe, la orizont, contopindu-se cu norii, strălucesc piscuri scăldate în soare. Este Scandinavia. Dacă te-ai urca pe pasarelă şi te-ai uita cu un binoclu puternic, ai putea să vezi şi munţii noştri de pe Peninsula Kola. Mâine suntem la Murmansk.

– Tovarăşe secund, îmi permiteţi?

Pe treptele scării urca matrozul de veghe.

– O telegramă pentru dumneavoastră.

Râbnikov citi şi zâmbi cu bucurie. Mâine îl va săruta pe Levuşka, cel care pe timpuri îl trăgea de mustăţi. Probabil că vine cu soţia. De aia scrie, desigur "Te aşteptăm. Solnţev". Oare ce fel de nevastă şi-a ales? În sfârşit, va sosi şi ziua când vor vizita Peninsula Pescarilor? Rămăşiţele pământeşti ale lui Leonid Solnţev se odihnesc probabil acolo. Râbnikov îşi va rosti ultimul. "salut2 adresat celui mai bun prieten al lui, iar Lev va

lăcrima la mormântul tatălui…
Cineva îl strigă pe Râbnikov:
– Tovarăşe ofiţer de cart! Pot să vin până la dumneavoastră?
Râbnikov se apleca peste balustradă:
– A, dumneata eşti, mister Gould? Poftim, urcă…
În cele trei zile de când era pe spărgătorul de gheaţă, Harry Gould se îndreptase frumuşel.
– O, dar arăţi foarte bine! îl lăudă Râbnikov.
– Da, mulţumesc. Mă simt minunat şi mi-am revenit în puteri. Aş vrea însă cât mai curând să ne întoarcem acolo, să-i salvăm pe cei din Oraşul Subteran. Se chinuiesc bieţii oameni, fără nici o nădejde. Ei sunt siguri că Harry s-a înecat. Iar Harry, iată-l pe un vas sovietic. Am o mare rugăminte la dumneavoastră. Pot să ascult la radio emisiunea Moniei? Ştiu că acolo s-au petrecut mari schimbări… S-aude că-i mai rău ca înainte.
– Spune-i lui Sima Maslennikov, că ţi-am dat voie.
Harry bătu timid în uşa radiotelegrafistului, care nu-şi mai vedea capul de atâta treabă. Pe oricare altul, Sima l-ar li refuzat, dar cum era să refuze un om care şi-a petrecut câţiva ani din viaţă sub pământ!
După ce puse la punct al doilea aparat de radiorecepţie, cel de rezervă, Sima îi dădu casca lui Harry şi îşi văzu de treabă.
Expresia feţei măslinii se schimba mereu. Harry ba strângea pumnii, ba îşi frământa degetele nervos. Se transmise tocmai un discurs al lui Jerom Blatt, un renumit obscurantist, organizatorul a mai multor pogromuri împotriva negrilor şi unul din căpeteniile legiunii moniene. Blatt cerea interzicerea partidelor progresiste din Monia, striga că însuşi dumnezeu i-a făcut responsabili pe monieni de soarta omenirii şi că, prin urmare, Monia trebuie să conducă cu mână fermă întregul glob pământesc. Harry nu mai putu să rabde şi, înjurând în sinea lui, ieşi din cabină. Ce noroc pe el că a

nimerit pe un vas sovietic, pe vasul ţării celui mai bun prieten al lui – Raş! Acum o să afle toată lumea despre Oraşul Subteran.

– Mister Gould, se auzi o voce sonoră, pe dumneavoastră vă căutam!

– A, tovarăşa supercargă. Sunt la ordinele dumneavoastră. Un cuvânt, şi fac tot ce îmi cereţi.

– Vă caută Vasilil Ivanovici, micimanul[3]. Vrea să vă încerce hainele… Ştiţi, ne-am gândit să vă facem haine… cum putem şi noi… că la magazie n-am găsit măsură aşa mare. Am lucrat în colectiv. Solodovnikov, marinarul de covertă, o să vă probeze hainele, că a fost înainte croitor; Vasilil Ivanovici, specialist în geometrie, a făcut tiparele, iar eu – eu fac butoniere, însăilez căptuşeala… Dar vorba-i că veţi avea haine Mâine dimineaţă suntem la Murmansk.

– Nu ştiu cum să vă mulţumesc, dragii mei prieteni! exclamă Harry. Minunaţi oameni!

…La două iulie, ora şase dimineaţa, renumitul spărgător de gheaţă "Dniepr" apăru la orizont. Locuitorii Murmansku-lui îl recunoscură după cele două hornuri mari vopsite în galben şi după forma vasului, care seamănă cu un gigantic fier de călcat. Toate vasele care se găseau în radă îl salutară pe tovarăşul lor sunând sirenele. Corul discordant al gâtlejelor metalice ţinu câteva minute bune. La rândul lui, cu glasu-i puternic, "Dniepr" salută portul sovietic.

De pe mal, sute de binocluri urmăreau apropierea vasului, iar de pe spărgătorul de gheaţă zeci de priviri cătau cu nerăbdare să-i revadă pe cei dragi, rude şi prieteni, dar toţi fără excepţie, se bucurau că vor pune piciorul pe pământ.

Râbnikov îl recunoscu încă de departe pe fiul celui mai bun prieten al său. Dar iată că şalupa portului cu

---

3 micimanul - grad marinăresc echivalent plutonierului

autorităţile maritime vine în întâmpinarea lor. De pe punte Lev Solnţev şi soţia lui, amândoi în costume albe, îi fac semn cu mâna.

Bătrânul marinar nu mai are astâmpăr. Şalupa se apropie de bord, şi Râbnikov aleargă pe scară. Îl îmbrăţişează pe tânărul Solnţev, îl sărută şi apoi, fără multe mofturi, o sărută şi pe Nadea.

– A, ai ştiut ce-alegi! îmi pare bine, îmi pare foarte bine… Acum să vi-l prezint pe tânărul nostru prieten Harry Gould. A fugit din Oraşul Subteran… Am să-ţi povestesc eu. Undeva în Arctica, mai există şi astăzi o ocnă fascistă. Am să te rog să-l iei pe Gould cu voi, la Moscova, să povestească acolo totul.

Leonid Solnţev începu să râdă:

– Şi pe dumneata, Ustin Petrovici, o să te luăm la Moscova. Ai făcut formele de concediu? Foarte bine. Vom pleca spre Peninsula Pescarilor direct din Moscova.

HARRY GOULD POVESTEŞTE

A doua zi, expresul îi ducea pe toţi patru spre Moscova.

După ce se instalară în compartiment, Lev îl rugă pe Harry să-i povestească despre Oraşul Subteran. Voia să ştie totul până la cele mai mici amănunte.

Harry Gould începu să povestească, oprindu-se numai când i se stingea pipa sau când nu găsea cuvântul rusesc potrivit.

– Raş m-a învăţat să vorbesc ruseşte. Nu, nu în Oraşul Subteran. Acolo rar când puteam schimba o vorbă. Nu ne lăsau nici să deschidem gura… M-a învăţat mai înainte… Dar nu mă întrerupeţi, că vă povestesc totul… Făceam războiul în Africa. Într-o zi am fost rănit. M-am trezit într-un spital german. Nu]nţelegeam de ce nu m-au ucis, de ce nu m-au aruncat şacalilor. Apoi, într-o zi, vine un ofiţer german, o maimuţă de-a lui Goebbels, şi-mi spune: Monia nu-i iubeşte pe negri, noi, nemţii, vă iubim… intră

în armata noastră! Dacă eşti de acord, te facem bine, dacă nu – caput!… Am înţeles. Voiau să le servesc de momeală, să atrag alţi negri după mine…

– Pe Raş acolo l-ai cunoscut, în Africa? îl întrerupse Solnţev.

– A, nu! Dar daca nu era Africa, nu l-aş fi cunoscut…

– Zi! Şi pe urmă?

– Pe urmă?... Totuşi nu m-au omorât. Ne-au îmbarcat pe mai mulţi pe un "Junkers" vechi şi ne-au trimis în Germania... Venise un ordin ca toţi cei sănătoşi şi voinici să fie adunaţi într-un detaşament special. În Germania ne-au băgat într-o baracă specială, cu gratii. La început eram numai câţiva, apoi au început să sosească mereu alţi prizonieri. Şi toţi – oameni voinici. Au fost aduşi şi câţiva mai slăbănogi, dar aceştia erau oameni de ştiinţă. Printre ei venise şi un rus – un inginer de marină. I-am spus Raş şi aşa i-a rămas numele. El m-a învăţat ruseşte. Am stat în lagăr vreo şase luni. Ne puneau să lucrăm în mine, apoi într-o zi ne-au dus în port, ne-au îmbarcat pe un vapor şi ne-au închis pe toţi în cală şi am pornit spre o destinaţie necunoscută.

– Nu ţi-a povestit rusul în ce împrejurări a căzut prizonier? îl întrerupse din nou Solnţev.

– Foarte puţin. Mi-a spus numai că l-au găsit fără cunoştinţă.

Râbnikov înţelegea ce se petrece în sufletul lui Lev.

– Ştii, mărturisi el în primul moment, şi eu m-am gândit că acest Raş ar îi tatăl tău. Probabil pentru că "Delfin" a pierit în Arctica, destul de aproape de Oraşul Subteran. Dar Raş acela a fost în Germania… „

– Da, da. În Germania… confirmă Harry. La început nemţii l-au îngrijit… Mi-a apus o dată Raş… probabil voiau să afle ceva secrete de la el. Dar n-au aflat nimic şi l-au trimis în detaşamentul nostru. Este inginer foarte bun. Şi aşa ne-am întâlnit.

…În întuneric se distingeau vag contururile unor munţi

înalţi.

– Prizonierii primiră poruncă să coboare direct de pe scara vasului în apă. La o mică adâncime sub apă se afla un fel de platformă. Vasul plecă, iar prizonierii rămaseră acolo, strânşi grămadă pe platformă. Apa rece le ajungea până la genunchi. Nimeni nu mişca: le era frică să nu alunece.

La un moment dat apa începu să clocotească şi alături de prizonieri apăru turnul unui submarin. Capacul turnului se deschise, iar o voce, prin megafon, le porunci tuturor să intre în turn. Prizonierii erau neliniştiţi. Pe o scară slab luminată coborâră într-o cabină mare. Când cabina se umplu cu oameni până la refuz, cineva închise de sus capacul, şi Harry simţi că vasul începe să se cufunde. Urmară câteva zdruncinături, ca şi cum vasul ai fi acostat lângă un ponton submarin. În peretele cabinei se deschise o uşă, şi aceeaşi voce croncănitoare porunci ca toată lumea să iasă. Prizonierii se pomeniră într-un coridor lung de oţel, continuat cu un tunel săpat în rocă. De aici pătrunseră într-o peştera mare, căreia nu i se vedea fundul. La lumina mai multor lămpi electrice, miile de stalactite reflectau o strălucire multicoloră. Trecură apoi un pod aruncat peste o prăpastie, în adâncimea căreia se auzea cum clocoteşte apa, şi se treziră într-o încăpere care semăna cu o rampă de mină. De acolo prizonierii coborâră cu un ascensor şi fură introduşi într-o încăpere mare cu pereţii şi podeaua de oţel.

În aceasta încăpere, unde neîncetat vâjâiau ventilatoarele şi unde o vie lumina electrica ardea necontenit, le era lor dat să-şi petreacă zilele de acum înainte. Pereţii netezi de oţel aveau din loc în loc, la înălţimea unui om, nişte ambrazuri înguste din care apăreau ţevi de pistoale mitralieră.

Deodată megafonul răsună:

– Atenţiune! Ordinul numărul unu. Aţi sosit în Oraşul Subteran ca să munciţi. Va trăi numai acela care se va

supune orbeşte. Până la deplina victorie a Germaniei în toată lumea, n-o să mai vedeţi soarele. Singura cale spre soare este victoria armatei germane. Prin urmare e interesul vostru ca această victorie să fie cât mai apropiată. Sunteţi obligaţi să uitaţi în primul rând trecutul vostru, în al doilea rând originea voastră, în al treilea rând naţionalitatea voastră şi în al patrulea rând numele vostru. Sunteţi obligaţi să munciţi şi numai să munciţi. Munca vă va ţine în viaţă. Căutaţi să nu vă îmbolnăviţi, bolnavii n-au ce căuta aici… Fiecare este obligat să poarte de gât întotdeauna numărul pe care îl va primi. Cine va fi găsit fără număr va fi împuşcat pe loc…

În podea se deschise o trapă dreptunghiulară, din care se ridică o lungă masă metalică. Pe această masă erau înşirate străchini cu o zeamă lungă şi bucăţi de pâine alături. Sub fiecare bucată de pâine se găsea o placă cu număr atârnată de o sfoară. Puţin după aceea, din pereţi apărură şi nişte paturi de fier. Prizonierii se aşezară şovăitori: era prima lor masă în Oraşul Subteran.

– Atârnaţi numerele de gât, în aşa fel ca să se vadă şi apropiaţi-vă pe rând de fereastră! porunci crainicul nevăzut în momentul când prizonierii terminară mâncarea.

O ferestruică pătrată se - deschise în perete. Probabil că prizonierii erau fotografiaţi cu numerele pe gât, ca nişte câini. Harry Gould nimerise numărul 3.157, iar Raş – 4.369

Harry, care încă din Germania căpătase o deosebită stimă pentru ofiţerul sovietic, căuta să se ţină cât mai aproape de el, să-l ia de exemplu şi să-i ceară sfatul în toate.

Regimul crunt, insultele şi batjocura, pe care le primeau de la supraveghetorul nevăzut, îi făcu pe mulţi – primele zile – să se gândească la sinucidere. Şi pe Harry îl păscu acelaşi gând. Doar este om, nu o maşină sau un

obiect! De acum n-o să mai muncească pentru fascişti, şi n-au decât să-l împuşte!…

Ofiţerul rus, comunist, îşi puse calm numărul la gât şi se lăsă fotografiat. Lui Harry chiar i se păru că Raş a zâmbit în acel moment. Nu se poate ca un ofiţer rus să se supună orbeşte. Înseamnă că ştie el ceva, că ale ceva de gând.

– Mai târziu, când am izbutit să schimbăm în şoaptă câteva cuvinte, Raş mi-a explicat:

– Nu, nu este îngăduit să murim. Moartea ar fi o dezertare. Până nu nimicim acest Oraş Subteran sau cel puţin până nu-i aflăm tainele, trebuie să ne ţinem tare pe poziţie.

Harry a înţeles.

…Lev Leonidovid şedea tăcut pe canapeaua vagonului şi cu privirea aţintită în gol, asculta povestea misteriosului Oraş Subteran. Nadea se uita când la soţul ei, când la Harry, şi după chipul ei expresiv se putea vedea cât de adânc o tulbură povestirea negrului.

Harry Gould se oprea mereu să caute vreun cuvânt care-i lipsea. Nimeni nu-i deranja. Compartimentul era încuiat, trenul gonea în noapte, iar ciocănitul ritmic al roţilor le mângâia auzul ca o melodie.

Pentru a treia oara, Harry Gould îşi umplu pipa, trase fumul în piept şi continua:

– Raş nu-i ca toţi ceilalţi. Oh, nu! El nu şi-a pierdut cumpătul. Credeam toţi că nu mai exista nicio salvare, însă o întrezărea şi o aştepta. Avea ochi pătrunzători, vedea totul, înţelegea totul. Numai că nimeni nu ştia acest lucru. Numai eu, care dormeam alături de el, ştiam totul. Toţi dormeau cu capul pe fier – e groaznic! Noi doi însă dormeam bine: jumătate din noapte dormeam eu cu capul pe umărul lui, cealaltă jumătate dormea el pe umărul meu.

În fiecare dimineaţă, acelaşi glas ne scula prin radio: "Ieşiţi la lucru!". Dar nu-ţi venea să te duci. Toată lumea

era somnoroasă, bolnavă, nimeni nu se odihnea îndeajuns. Afurisitul de glas îţi poruncea cu neîndurare, automatele te pândeau din ambrazuri – trebuia să mergi… Toţi murdari, nebărbieriţi, ca nişte animale: de spălat – n-aveam cu ce, de bărbierit – nu ne dădeau voie. O data pe săptămână, toate hainele le puneam pe masă. Masa cobora, şi noi aşteptam. Acolo joi zdrenţele noastre erau băgate la etuvă şi ni le trimiteau pe aceeaşi cale înapoi. Mai primeam şi un fel de lichid cu miros urât, iar glasul supraveghetorului nevăzut ne poruncea să ne frecăm cu el. Se temeau câinii să nu izbucnească vreo epidemie!… Vicleană născocire: peste tot ne pândeau paznici, dar noi nu vedeam pe nimeni. Nimeni nu te conducea, nimeni nu-ţi arăta drumul, dar de mers, mergeai acolo unde voiau hitleriştii: unde trebuia să mergi, drumul ţi-era deschis, pe unde ţi-era interzis să treci, dădeai peste panouri blindate, din dosul cărora te pândeau mitraliere. În mină la fel, lucram fără nicio pază, iar dacă cineva scotea vreun cuvânt, imediat auzeam la megafon: "Numărul cutare, lasă vorba. Primul avertisment". Asta era toarte grav; la al treilea avertisment, glasul spunea: "Numărul cutare rămâne aici". Omul rămânea în mină şi nu-l mai vedeam şi nimeni nu ştia unde dispărea…

Raş era mecanicul minei: când se strica vreo maşină, el trebuia s-o repare. Repara de minune orice, dar nu ştiu cum se făcea că din ce repara tot mai multe erau de reparat. De la el învăţam tot mai mulţi, cum trebuie să te prefaci că munceşti din răsputeri. Lucram la rocă, cu perforatoarele. Nu stăteam o clipă, dar treaba mergea ca melcul. Seara ne întorceam în încăperea noastră. De la o vreme însă, când veneam dimineaţa în mină, găseam toată roca dinamitată, iar vagonetele aşteptau doar să fie încărcate. Nu ştiam cine dinamita roca.

Lumina electrică ardea tot timpul şi era atât de puternică încât te dureau ochii. Nu ştiai dacă era zi sau

noapte. Nimeni nu-şi dădea seama de când eram acolo, sub pământ. Într-o zi, după ce ne-am culcat, Raş mi-a şoptit: „Mâine e 1 aprilie, începe primăvara… Suntem de trei sute şaptesprezece zile la Oraşul Subteran". „De unde ştii?" – îl întreb. Raş îmi răspunde: „De câte ori mergem la odihnă, trag o liniuţă pe placa de la gât. Aşa ştiu de câte zile suntem aici". Vi se pare că nimic nu putea să fie mai simplu. Acolo Însă toţi îşi pierduseră capul în aşa hal, încât nimănui nu-i trecuse prin gând să ţină socoteala zilelor. Numai rusul nu şi-a pierdut cumpătul. Din zi în zi, situaţia se înrăutăţea. Mureau bieţii oameni pe capete. Mulţi au înnebunit. Într-o dimineaţă, la deşteptare, un englez a început să strige ceva de neînţeles şi să se bată cu capul de pereţi. Noi am plecat cu toţii la lucru, iar glasul de la megafon a dat ordin ca omul să rămână. Nu l-am mai văzut… Nici n-aş fi rezistat dacă nu-l aveam alături pe Raş! El m-a salvat pe mine, i-a salvat şi pe alţii ca mine. „Ţin-te tare şi fii gata! – era vorba lui. Pregăteşte-te !" Iar mai târziu ne-a spus şi cum să ne pregătim…

Uneori, o dată cu cina, primeam în câni o băutură cu miros foarte neplăcut… Glasul poruncea: „Beţi !". Acesta era tratamentul lor medical. Mulţi dintre ai noştri erau bolnavi: începuseră să li se clatine dinţii şi să-i doară gingiile. Curând mulţi au rămas fără dinţi. Oamenii abia puteau să se mişte. Cine nu mai putea să meargă la lucru şi rămânea în cameră dispărea fară urme. Într-o zi, Raş mi-a şoptit: „Harry, noi ne găsim în Arctica, pe o insulă mare. Iar băutura care ni se dă este o infuzie de răşinoase contra scorbutului".

– Arctica este atât de mare! îl întrerupse emoţionat Lev. Pe ce insulă? De unde venea „Mafusail"?

– Noi l-am întâlnit la vest de Insula Mare, spuse Râbnikov. Ocolea gheţurile îngrămădite lângă această insulă. Şi l-am mai întâlnit şi altă dată, ceva mai la nord. S-ar putea să existe pe acolo o insulă necunoscută…

– Şi eu cred tot aşa, reluă Harry. Când eram pe „Mafusail” auzeam cum vasul loveşte sloiurile de gheaţă. Şi Raş bănuia că ne aflam undeva la nord-vest de Insula Mare. A vorbit chiar despre asta cu Eric Paulsen. Paulsen era un savant norvegian care a venit o dată cu noi în Oraşul Subteran… E un om mărunt, slab şi sfrijit. Credeam că o să se prăpădească. Dar era curajos şi s-a ţinut bine, până ce, într-o zi, l-au luat de lângă noi. Credeam că i-au făcut de petrecanie, pentru că vorbea tare, şi o dată, când glasul de la megafon l-a prevenit, nu i-a fost frică şi a început să râdă.

Raş s-a gândit mult cum să poată vorbi cu oamenii fără să-l audă paznicii. Şi a găsit: am început să vorbim după un cod special. Ne-a învăţat să vorbim cu ochii: închizi ba un ochi, ba altul. Punct-liniută… începea masa, toată lumea în jurul mesei. Rusul mânca din zeama aceea lungă, ochii lui însă – când unul, când celălalt – se închideau, şi cine trebuia să înţeleagă, înţelegea: liniuţă, punct, trei puncte… Ne şi organizasem un cerc al nostru: căpitanul francez Morot, englezul Blaind, polonezul Iankovski. Ştia Raş săi urnească pe oameni pentru cauza comună!

Prima problemă a lui Raş era să ajungă să-i cunoască bine pe oameni. Treaba asta însă se dovedi tare grea. Erau toţi speriaţi, să te apropii de ei şi să le vorbeşti nu era chip, de codul nostru nu ştiau nimic… Raş însă era un om cu multă răbdare… foarte perseverent. Încetul cu încetul, îi învaţă pe toţi codul nostru şi izbuti să le câştige încrederea. După un an, încăperea noastră era ca o companie. Paznicii nu bănuiau nimic. Dar şi noi aveam grijă să nu ne dăm de gol. Eram tăcuţi şi liniştiţi ca întotdeauna. Ehei, asta era mare lucru! Fără asta oamenii ai fi înnebunit, s-ar fi îndobitocit…

Pregăteam şi arme… O piatră ascuţită ori cu o muchie ca de topor, o cheie de piuliţe stricată, astea ne erau armele. Le adunam şi le ascundeam în mină, în locuri

retrase. În dormitor n-aveam unde le ascunde – numai fier peste tot, nicio crăpătură, iar paturile şi masa apăreau şi dispăreau automat, la anumite ore.

Astfel am început noi să pregătim războiul din Oraşul Subteran. Raş spunea: „Dacă vreunul dintre noi izbuteşte să fugă, să meargă şi să anunţe omenirea întreagă despre Oraşul Subteran”. Oh, nu vă închipuiţi câte îi datorez lui Raş! Luminată minte! El îm-a îndemnat să fug de acolo. Spunea: „Dacă izbuteşti să fugi, caută să ajungi cât mai repede în U.R.S.S. şi povesteşte acolo totul”. Ce noroc că am zărit pavilionul roşu de pe „Dniepr”!

HARRY GOULD EVADEAZĂ DIN ORAŞUL SUBTERAN

Într-o zi, mersul uniform al vieţii din Oraşul Subteran s-a tulburat brusc. Întâi a fost redusă simţitor raţia zilnică de mâncare. Lumina electrică era mai palidă. Apoi într-o dimineaţă nu s-a mai deschis uşa dormitorului de oţel, prin care prizonierii se duceau zilnic la lucru. Şi mai multe zile după aceea la fel. Chiar şi oamenii chinuiţi de munca istovitoare începuseră să fie neliniştiţi: „De ce oare nu ne mai trimit la lucru?”

Apoi, într-o bună zi, becurile electrice care nu încetaseră să ardă timp de ani de zile se stinseră brusc. Părea că a venit sfârşitul lumii. Încăperea de oţel se cufundă într-o beznă de nepătruns.

…O voce tremurătoare se auzi la megafon:

– Voi, cei fără nume, păstraţi-vă..

În acel moment se auzi o explozie asurzitoare, altfel decât exploziile cu care se spărgea roca. Deţinuţii căzură jos, pe podea. Încăperea de oţel hăuli ca o uriaşă camera de rezonanţă. Oamenii îşi astupau urechile… Deodată se auzi susurul unei ape, undeva foarte aproape. Raş începu să pipăie peretele de oţel, şi, găsind o ambrazură, strigă fără să se teamă de gloanţe:

– Deschideţi! Ne inundă!

Dar nu răspunse nimeni. Paznicii dispăruseră.

Atunci prizonierii se năpustiră spre uşă. Alergau, se îmbrânceau, strivindu-se unii pe alţii. Dar oţelul neted nu ceda, iar apa creştea mereu. Ajunse curând până la paturi…

Rusul, ducându-şi mâinile la gură, strigă din răsputerii

– Toată lumea sus pe paturi! Urcaţi mai mulţi aici, lângă mine!

Mulţimea îl ascultă. Trei sute de oameni prin întuneric se urcară în picioare pe paturi. Nemaiţinând greutatea, unul din paturi se frânse. Smulgând o bară din el şi mânuind-o ca pe un berbec, izbiră puternic în uşă. Dar după primele lovituri care răsunară în întreaga subterană ca un vuiet de alarma, se aprinse din nou lumina, şi megafonul anunţa:

– Prizonieri, păstraţi-vă calmul…

Vocea era necunoscuta, nu semăna deloc cu cea din trecut

– Având împuterniciri depline, preiau conducerea Oraşului Subteran. Eu răspund pentru ordine şi disciplina, precum şi pentru nivelul producţiei. Cine va munci cu conştiinciozitate poate spera la recăpătarea numelui său, a demnităţii sale umane, iar cu timpul şi a libertăţii. Cine va îndrăzni să se opună va fi trimis înaintea curţii marţiale, care îi va pedepsi pe vinovaţi după toate rigorile legilor din timp de război, mergând până la împuşcare.

Crainicul amuţi şi prizonierii văzură din nou în ambrazuri ţevile pistoalelor automate. În dosul pereţilor de oţel se auzi pocnetul închizătoarelor.

În acest timp, apa ee retrase încetul cu încetul, absorbită de pompele care începuseră să funcţioneze.

Glasul din megaton răcni:

– Să treacă fiecare la locul lui!

Dar prizonierii nu mai puteau sta liniştiţi.

– Libertate sau moarte!

Ei începură din nou să lovească în uşă cu bucata de fier ruptă din pat.

Pistoalele tăceau şi acest fapt le dădea prizonierilor şi mai mult curaj.

Deodată paturile începură să se retragă, intrând în pereţi, şi masa se trase în fund. Când se ridică iarăşi, pe ea stătea în picioare un om cu părul roşu şi cu o mutră trufaşă. Încrucişându-şi braţele pe piept, cu un zâmbet batjocoritor pe buze, el îi examină pe deţinuţii care-l înconjurau. Mulţi se năpustiră spre masă, să-l ia pe neobrăzat în pumni, dar roşcovanul ridică liniştit mâna şi spuse:

– Fiţi cuminţi, băieţi! Dacă mă omorâţi, nu mai ieşiţi niciodată de aici.

Vorbea englezeşte însă cu un pronunţat accent nemţesc,

– Vrem libertate! strigară mai mulţi din toate părţile. Vom distruge această închisoare. Libertate!

Roşcovanul se arătă cu degetul şi izbucni în râs.

– Păi ce sunt cu dacă nu un vestitor al libertăţii? Permiteţi-mi, băieţi, să mă prezint: Johnny Norocosul, cetăţean cu drepturi depline al unei unei ţări ultrademocrate. Am primit însărcinarea să iau cunoştinţă de felul vostru de trai şi să pregătesc totul pentru eliberarea voastră. În ziua când se va încheia pacea, veţi pleca toţi spre casele voastre… Începem chiar azi recensământul. Veţi căpăta nişte chestionare. Le completaţi, ca să ştim numele şi domiciliul fiecăruia… şi drum bun! Până la încheierea păcii, însă, va trebui să munciţi puţin… Ca să vă treacă timpuL

Cuvintele acestui pehlivan produseră o impresie uluitoare. Unii, în simplitatea lor, nu mai puteau de bucurie: "Ura, libertate!"; alţii, revoltaţi, cu ochii sclipind de mânie, se apropiară de noul temnicer:

– Cât timp o să ne mai chinuim aici? Cerem libertate! Nu mai rămânem nicio zi!…

Surâsul de pe fata roşcovanului se lăţi şi mai mult. El dădu cu nepăsare din umeri şi le zvârli cu dispreţ în obraz:

– Şi ce credeţi că mă speriaţi? Cu cât strigaţi mai mult cu atât mai târziu veţi îi liberi…

Poate că nu mai ieşea viu de acolo dacă în acel moment n-ar fi început sa cadă din toate ambrazurile coli de hârtie strânse sul – desigur chestionarele. Prizonierii se năpustiră să le prindă şi roşcovanul trecu liniştii prin mulţime; uşa se deschise larg în faţa lui. Câte cineva mai putu să zărească în coridor mai mulţi paznici înarmaţi.

Profitând de învălmăşeala care se produsese în cameră, rusul avu timp sa schimbe câteva fraze cu Harry, Blaind Şi Morot.

– Trebuie să ne menţinem pe poziţie, zise el. Orice s-ar întâmpla, noi trebuie să luptăm şi să obţinem libertatea !

În acel moment, prin megafon, fură chemaţi mai mulţi prizonieri. Printre cei strigaţi se afla şi Harry.

Se deschise uşa. Harry n-avu timp să-şi ia măcar din privire rămas bun de la Raş, şi uşa se închise imediat la loc. Un ascensor îi ridică pe cei zece deţinuţi în orizontul de sus şi ei porniră în sens invers pe acelaşi drum pe care acum câţiva ani au fost aduşi aici, în închisoarea lor de oţel. Ascensorul îi urcă la suprafaţa golfului.

Iată ţărmul abrupt şi stâncos. Gheţarii străluceau… în soare. Harry vedea iarăşi lumina zilei, soarele! Îl dureau ochii, dar el începu să plângă de bucurie.

În golf se afla un mare vas transatlantic. Urcaţi în bărci, deţinuţii ajunseră la vapor şi acolo li se porunci să urce pe covertă. Trebuiau să încarce în cală nişte lăzi mari şi grele. Câţiva paznici înarmaţi îi supravegheau.

Când şeful paznicilor ordonă încetarea lucrului şi prizonierii fură îmbrânciţi spre scara, Harry se prefăcu că s-a împiedicat şi căzu în apă.

În timp ce-l căutau la babord, el înotă pe sub vapor, se caţără pe scara din dreapta până pe covertă şi se

ascunse în cea dintâi barcă de salvare. Sub pânza de cort nu-l vedea nimeni şi era relativ cald.

Dacă n-ar fi fost întâlnirea cu „Dniepr”, probabil că ar fi murit de foame. El însă prefera moartea decât să se întoarcă în ocna subterană…

– Şi uite-aşa am izbutit să fug, spuse el umplându-şi din nou pipa. Iar după câteva momente de tăcere, continuă deodată foarte hotărât: Nu mă mai întorc în Monia… Spuneţi-mi, ţara voastră m-ar primi oare?

ACŢIUNEA IA O ÎNTORSĂTURĂ NEAŞTEPTATĂ

Tot drumul Lev se gândi la misteriosul Oraş Subteran. Cum de au reuşit hitleriştii să ocupe o Insula în Arctica? Şi unde o fi aceasta insulă? Poate că e vreo insuliţă pierduta în largul Oceanului Nordic şi necunoscuta de nimeni. Dacă obţine îngăduinţa să încerce "Svietoliotul" în Arctica, o să caute această insulă. Poate i se iveşte prilejul să îi ajute pe cel închişi în subterane… Dar un lucru e tare ciudat: un vas sub pavilionul Moniei – o ţară care se intitulează democratică – vizitează această insulă, transportă de acolo ceva, iar omenirea nu ştie nimic despre acest oraş subteran, despre atâţia foşti soldaţi ai armatelor care au înfrânt Germania hitleristă şi care suferă acolo de ani de zile. Cum s-ar putea explica asta? Acolo se ascunde o taină criminală.

În timpul încercării "Svietoliotului" va cerceta cu cea mai mare atenţie, această parte a Oceanului Nordic.

…La Moscova îl aşteptau pe Lev sute de treburi. Echiparea definitivă a "Svietoliotului" îi cerea mult timp. După primele încercări, a trebuit să facă unele perfecţionări şi să pună la punct câteva aparate…

Spre mijlocul lunii iulie, partea tehnică a expediţiei era asigurată. Cu atât mai neplăcute erau întârzierile de ordin organizatoric. Trecuseră zece zile de la întoarcerea lui Solnţev din Murmansk şi problema trimiterii

"Svietoliotului" în Arctica încă nu era rezolvată. Toţi se arătau dispuşi să-şi dea tot concursul tânărului savant, nimeni însă nu-i înţelegea graba.

Într-o seară, în biroul lui răsună telefonul. Râbnikov ridică receptorul:

– Alo! Da… Pe cine? A… aa… Cine întreabă?

Deodată mâna care ţinea receptorul tresări.

– Secretariatul? înţeleg…

Cu un gest îl chemă pe Solnţev.

– Sunt la telefon, spuse Solnţev. Vă ascult… Am înţeles… Mâine dimineaţă voi discuta… Da, eu cred că acum mă vor înţelege… Mulţumesc, mulţumesc tovarăşe… Vă sunt foarte recunoscător…

Lev puse receptorul la loc şi dintr-o singură săritură ajunse lângă Nadea, o ridică şi o învârti în jurul lui:

– Ura! Zburăm! Totul e în ordine! Ura!

A doua zi dimineaţa, la direcţia generală – unde de atâta vreme nu se putea lua o hotărâre în problema zborului – Solnţev fu primit cu braţele deschise. Directorul general îl pofti în fotoliu şi se aşeză în faţa lui.

– Cererea dumitale a fost rezolvată favorabil. Chiar dacă s-au ivit unele întârzieri, te rugăm să nu ne-o iei în nume de rău: „Svietoliotul” este ceva nou, iar noi dorim să avem siguranţa deplină în succesul său. Am studiat amănunţit toate posibilităţile maşinii dumitale şi suntem mulţumiţi… Puteţi acţiona… Profesorul Nikita Galaktionovici Irinin vă va însoţi ca reprezentant al Consiliului tehnic superior. Cred că n-aveţi nimic de obiectat? Iar în ce priveşte echipajul expediţiei, am unele propuneri care, după părerea mea, nu vor provoca obiecţii din partea dumitale. Prim ajutor şi asistent al dumitale o propun pe Nadejda Alexeevna Solnţeva… Eşti de acord?

– Da, ea va fi al doilea conducător şi va îndeplini şi funcţia de meteorolog.

– Apoi Harry Gould, pentru care ai intervenit atâta.

Apropo, a căpătat cetăţenia sovietică. Ştiai Aşa… Ustin Petrovici Râbnikov, ofiţer de marina, care cunoaşte bine Arctica. Cred ca n-am greşit? După cum vezi, nu există divergenţe…

Deodată cineva bătu în uşă. Intră un tânăr cu faţa inteligentă şi puţin obosită. Era secretarul ministrului.

– După dumneata am venit, i se adresă tânărul. Vă aşteaptă tovarăşul ministru…

Un minut mai târziu, Solnţev fu introdus în cabinet. Ministrul îl măsură pe Lev cu privirea peste ochelari şi-l invită să ia loc.

– Regret că n-am putut să mă ocup până acum de problema dumitale, spuse el. Am fost plecat. Şi acum, câteva cuvinte în loc de instrucţiuni, îi întinse lui Lev porttţigaretul. Ţine minte! Dumneata eşti şeful unei expediţii ştiinţifice – sublinie el ultimul cuvânt – care are ca scop încercarea „Svietoliotului” în condiţii arctice. Încercările le poţi face în amândouă sectoarele Arcticei. Am căpătat autorizaţia guvernului respectiv. Nu uita însă nici un moment că în sectorul vecin este instalată o mare bază navală a Moniei. De aceea orice mişcare a voastră va constitui obiectul unei supravegheri scrupuloase şi mai curând ostile. Evitaţi provocările! Nu daţi prilej defăimătorilor să-şi verse veninul. Dacă ei au nevoie de un ţânţar pentru a face din el armăsar, nu li-l daţi! Şi dacă în drumul vostru veţi întâlni într-adevăr insula despre care povesteşte Harry Gould, nu uitaţi că reprezentanţii Uniunii Sovietice nu se amestecă în treburile interne ale altor puteri, oricât de neînsemnate ar fi aceste treburi. E clar? Ministrul zâmbi. Vă îngădui însă să aterizaţi pe această insulă dacă, într-adevăr, nu este trecută pe hartă. Şi pentru acest lucru există aprobarea guvernului ţării vecine. Ei ne-au rugat chiar să le dăm informaţii cât mai ample despre toate insulele pe care le veţi descoperi în sectorul lor… Şi-acuma, drum bun!

S.O.S.! S.O.S.! S.O.S.!

Soarele nu părăseşte cerul. Acest ţinut rece şi sălbatic a fost prefăcut într-o ţară de basm, plină de lumină şi de culori. Pe cer plutesc nori sângerii de forme fantastice, ca nişte corăbii cuprinse de flăcări, iar jos strălucesc turnurile unor castele şi palate ciudate.

Aşa e vara în Arctica.

Stoluri mari de păsări trec pe deasupra. În locurile unde apa nu-i îngheţată zbenguie turme de foci. Ele fornăie, scuipă şi se afundă din nou în apă, iar de sub o stâncă de gheaţă o ursoaică bătrână s-a ridicat, s-a scuturat, şi-a lins ursuleţul şi a pornit spre un ochi de apă din apropiere. În urma ei aleargă cu paşi mărunţi ursuleţul. S-aude cum pleoscăie şi cum smiorcăie focile. Ursoaica se târăşte pe burtă, împingând în faţa ei un bloc de gheaţă, ca să-şi ascundă triunghiul negru – cei doi ochi şi nasul lucios. Deodată ursoaica lasă blocul de gheaţa, se ridica în doua labe, îşi pune labele din faţa streaşină la ochi şi mirată se uită: o morsă atât de uriaşă n-a mai văzut niciodată Gigantul îşi croieşte drum prin gheaţă, dă la o parte sloiurile şi ursoaica simte cum se cutremură gheaţa sub picioarele ei. O cuprinde teama. Nu se mai gândeşte la vânătoare, se dă îndărăt spre ursuleţ, îl goneşte spre stâncile de gheaţă şi de acolo, lingându-se buimăcită şi tremurând toată, urmăreşte mişcările monstrului.

De pe coverta lui „Dniepr”, Pavel Ignatievici Piotenko zări cel dintâi ursoaica cu ursuleţul. Când arunca peste bord nişte resturi de supă rămasă de ieri, observă că un bloc de gheaţă s-a ridicat parcă în picioare. Bucătarul înţelese că în faţa lui se află un urs şi alergă la Valea Stah.

– Tovarăşă supercargă! Rugaţi pe ofiţerul de cart să oprească vaporul! E o tonă de carne care se plimbă, şi

încă ce carne!

În jurul Valiei se şi adunară, nerăbdători, mai mulţi marinari tineri înarmaţi cu arme şi puşti de vânătoare. Toţi o rugau pe Valea să meargă şi să-i raporteze comandantului apariţia ursoaicei şi să-i ceară îngăduinţa să pornească în urmărirea ei.

Ofiţerul de cart, secundul Vasea Bogatâriov, observând de sus, de pe puntea de comandă, dezordinea de pe covertă, strigă:

– Ei, ce-l acolo pe punte? Vreun miting fulger?

– Un urs! Un urs! strigară mai mulţi.

Bogatâriov se uită prin binoclu şi văzu botul ursului, care se uita da după stânca de gheaţă

– Bine... Dar în douăzeci de minute să fiţi înapoi. Ne-am Înţeles? Să ştiţi că n-aşteptăm pe nimeni!

El răsuci manivela la "stop" şi "Dniepr" înlemni printre gheţuri. La pupă, unde apa mai spumega, se cufundau şi se ciocneau sloiurile de gheaţă abia sparte.

Înainte de a fi coborâtă scara, vânătorii nerăbdători se lăsară în jos pe parâme şi într-o clipă ajunseră pe gheaţa.

Un grup de oameni înfierbântaţi porniră pe urmele ursoaicei. Ea vedea pentru întâia oară vietăţi cu două picioare Şi nu le cunoştea obiceiurile, simţea însă că întâlnirea cu ei nu-i poate aduce nimic bun. Mânându-şi puiul din urmă, ea o luă la fugă. Întinsul gheţurilor răsună de un pocnet asurzitor. Niciodată ursoaica n-a mai auzit sloiuri ciocnindu-se cu atâta zgomot. Dar când simţi într-o parte o durere fulgerătoare, înţelese că nu sloiurile se ciocnesc, ci se petrece ceva îngrozitor care-i ameninţă viaţa. De data asta o teamă inconştientă învinse instinctul ei de mamă. Ursuleţul părăsit începu să alerge neputincios de colo-colo, dar mama lui nu mai era de găsit. Ea dispăruse între blocurile de gheaţă...

Speriat, mititelul închise ochii şi simţi deodată că o fiinţă cu un miros necunoscut îl strînge în braţe şi-l mângâie cu dragoste. Glasul cestei fiinţe era duios ca

sunetul picăturilor de apă ce cad în mare.

– Ursulache, drăguţul meu! spunea Valea. Ce scump eşti…

Tremurând de atâtea emoţii prin care trecuse, puiul de urs băgă botişorul sub pufoaica Valiei şi se linişti.

Vânătorii însă nu încetară urmărirea ursoaicei. Gloanţele zburau vâjâind printre blocurile de gheaţă.

Dar iată că deodată răsună prelung sirena puternică a lui "Dniepr", chemând vânătorii pe bord. Cu părere de rău, oamenii priviră o clipă în urma animalului dispărut şi se îndreptară grăbiţi spre vas. Înainte de a se fi apucat ei de saulele[4] scării şi de parâmele coborâte, "Dniepr" a şi început să spargă gheaţa la proră.

Valea abia urcă scara cu ursuleţul în braţe, şi de pe puntea de comandă auzi un glas poruncitor:

– Tovarăşă Stah!

Tânără fată lăsă ursuleţul pe covertă şi urcă grăbită spre puntea de comandă.

– Tovarăşă supercargă, îl spuse Vasea Bogatâriov, adineaori am primit un "S.O.S." dinspre nord, un cargobot ne cere ajutor… Verifică, te rog, dacă totul e pus la punct pentru alarmă, atât pe apă cât şi pe gheaţă, dar fără multă agitaţie. Dăm ajutor şi ne continuăm drumul…

Valea răspunse reglementar: „Am înţeles, să trăiţi! ” şi se grăbi să execute ordinul. Uitase de ursuleţ şi nici atunci când îi simţi lăbuţa pe picior, nu-i dădu atenţie. Numai când să coboare în cală, văzu pe trepte o minge albă care i se rostogolea înainta.

– Vai, sărăcuţul…! Valea luă ursuleţul în braţe şi încuindu-l în cabina ei, alergă să pregătească echipajul de bord.

---

4 saulă – frânghie subţire; aici saulele servesc drept balustrada la scara vasului

"SVIETOLIOT" SE ÎNDREAPTĂ SPRE ARCTICA

Cele zece zile de aşteptare nu trecură în zadar. "Svietoliotul" era perfect pregătit pentru expediţie. În ultimele zile, se mai instalară pe el două aparate noi: un radioochi – un aparat care îngăduie să se vadă la o distanţă mare chiar noaptea sau pe timp de ceaţă şi un nou un de aparat ultrasonor.

Seara târziu, un automobil gonea pe şoseaua Leningradului. Trecu prin câteva localităţi de vilegiatură şi coti spre pădure. Rădăcinile noduroase ale brazilor întretăiau drumul şi şoferul fu nevoit să-şi micşoreze viteza. După un sfert de ceas, automobilul coti. În lumina farurilor se ivi un drum, închis iu faţa de un zid înalt de cărămidă. Cineva privi dinăuntru pe o mică ferestruică şi imediat se deschiseră larg porţile.

Harry se uita nedumerit în jurul lui. În mijlocul unei curţi pătrate, luminată de reflectoare puternice, se înălţa o clădire obişnuită, fără etaj, iar în spatele ei se zărea o construcţie rotundă, înaltă. Nimic care să amintească un aerodrom – nici pista de decolare, nici proiectoare, nici semafoare.

Prin porţile largi ele clădirii rotunde doi oameni scoteau o maşină ciudată, în formă de pară Capătul rotund era îndreptat în sus. Maşina se sprijinea pe trei picioare lungi, înfăşurate în spiralele unor amortizoare.

Din clădirea fără etaj ieşi un om în salopetă care îl salută pe Solnţev, iar când îi fură prezentaţi Harry şi Râbnikov, se recomanda şi el:

– Fiodorov.

– Primul meu ajutor, spuse Solnţev şi dădu comanda: În poziţie orizontală!

Fiodorov intră în cabină şi balonul transparent al maşinii luă poziţia orizontală. Solnţev îşi urmă ajutorul. Deodată, „Svietoliot”, ca o pasăre ce-şi ia zborul, bătu din nişte aripi de a căror existenţă până atunci nici Harry

şi nici Râbnikov nu bănuisem măcar. Aripile începură apoi să se rotească în jurul unui ax longitudinal. Palele mici, subţiri şi, pe cât se pare extrem de solide ale aripilor ba îşi schimbau unghiul de înclinare, ba ieşeau de tot în afară, ba se îndreptau înapoi ca o săgeată. Apoi aripile se întoarseră costiş înspre pământ şi retrăgându-se, dispărură în fuzelaj. Deodată maşina îşi reluă poziţia verticală. Harry nu înţelegea cum pot Solnţev şi Fiodorov să-şi păstreze echilibrul înăuntrul cabinei Mai mare îi fu mirarea însă când deasupra maşinii se deschiseră patru aripi dispuse ca o elice. Se auzi un zumzet, elicea începu sa se învârtească mai repede, tot mai repede, până nu se med văzu.

Apropiindu-se imprudent de aparat, Harry simţi că-i împins spre pământ. Mai făcu încă vreo câţiva paşi şi abia se ţinu să nu fie răsturnat. Cu greu se dădu înapoi, iar şapca luată de suflu se rostogoli pe jos, apoi zbura în aer şi dispăru peste gard, în pădure…

Deodată maşina se lăsă în jos, trăgându-şi înăuntru picioarele-i lungi, şi scoase în afară nişte schiuri late. Apoi apărură din nou picioarele, iar schiurile se traseră în falţurile lor. "Svietoliot" se îndreptă din nou şi lui Harry i se păru că picioarele aparatului sunt acum şi mai lungi.

– Asta n-am mai pomenit! se minună Râbnikov. Merge pe picioare şi pe schiuri…

– Şi prin aer şi sub apă, adăugă Nadea zâmbind.

Harry întrebă:

– Dar cum se ţin oamenii în cabină când maşina se întoarce pe toate părţile?

– Cabina este rotundă şi mobilă, îi răspunse Nadea. Se mişcă liber pe şarniere înăuntrul corpului, aşa că orice poziţie ar lua aparatul, centrul de greutate se află întotdeauna sub picioare.

– Prea, complicat, dădu din cap Râbnikov.

– Dimpotrivă, replică Nadea. Toate piesele, toate aparatele şi mecanismele sunt de o construcţie foarte

simplă.

– Vorba vine simplu! mormăi Râbnikov. Te rog să mă crezi că aş prefera să zbor pe un avion obişnuit. "Svietoliotul" ăsta... Hm!... Să nu avem vreo aterizare forţată pe scăfârlia pământului. Ce viteză aveţi?

– Orice viteză de la zero până la patru mii de kilometri pe oră... La nevoie "Svietoliotul" poate rămâne nemişcat în aer, pe apă şi sub apă... Ridicându-ne însă în stratosferă...

– Dar pe pământ n-ar putea sta locului, cuminte? întrebă Râbnikov, fără să-şi dea seama că gluma lui ar putea s-o supere pe Nadea. Cam prea zburdă ca un mânz de rasă...

Jignită parcă de gluma marinarului, maşina tresări deodată şi începu să urce încet, pe verticală. Zgomotul motorului aproape că nu se auzea.

– Ia te uită! fluieră Râbnikov. E nărăvaşă maşina noastră...

"Svietoliot"-ul coborî lin, exact pe acelaşi loc de unde pornise.

Solnţev ieşi din cabină.

– Putem porni la drum, anunţă el. Totul funcţionează bine, bagajele sunt la locul lor... numai Irinin n-a venit încă... Dar iată-l şi pe el!

Cu paşi mari, profesorul Irinin se apropia. Solnţev porni în întimpinarea lui.

– Dă-mi voie să-ţi strâng mâna. Lev Leonidovici, în ziua... adică, pardon, în noaptea zborului istoric spre Arctica, îl salută zâmbind Irinin. Pe o maşină ca asta n-a zburat încă nimeni pe acolo.

– Vă mulţumesc, Nikita Galaktionovici. Sunt fericit că ne veţi fi tovarăş de drum. Solnţev strânse cu putere mâna profesorului şi, uitindu-se la ceas, îl invită pe toţi înăuntru. E timpul, tovarăşi! Poftiţi vă rog!

Unul după altul urcară scara spre cabină. Înăuntru, de jur împrejur, erau montate în perete, fotolii comode de

aluminiu, îmbrăcate în piele, cu sprijinitoare pentru picioare. Pe ambele părţi ale uşii care ducea în cabina de comandă se găseau două măsuţe uşoare.

– Ustin Petrovici, anunţă Solnţev, sunteţi în primul schimb la aparatul de radio…

Zicând acestea, el trase din peretele ce despărţea cabina mare de cabina de comandă o platformă pliabilă pe care era montat un mic post de radio emisie-recepţie.

– Aici, la acest vernier se racordează radioochiul. Ecranul, iată-l pe perete… Examinează te rog cu atenţie schema şi regulile de manipulare… Şi-acum, tovarăşi, la drum!

Inginerul Fiodorov făcu semn cu mâna şi cei doi lucrători se îndepărtară în grabă de maşină. "Svietoliot" luă poziţia verticală, elicea începu să se învârtească… Maşina săltă în sus, rămase o clipă suspendată în aer, apoi începu să se înalte.

De pe pământ, privind-o, aveai impresia că una dintre stele, alungindu-se deodată, a pornit cu o viteză nebună spre nord-vest.

PIRAŢII SECOLULUI AL DOUAZECILEA

Johnny Norocosul era foarte bine dispus. Mâncase "pe cinste", iar "şartreza" scânteietoare pe care pezevenchiul de Clark i-o băgase pe gât la San-Derm, contrar aşteptărilor, se dovedise excelentă. Avea un butoiaş plin cu această băutură minunată şi trebuia neapărat să-i dea curând de fund, căci ei avea un principiu: butoiaşul început trebuie iute băut.

Johnny ridică receptorul, apăsă de două ori pe sonerie şi întrebă:

– Alo Mick! Ai trimis S-O.S.-ul? Foarte bine!

Apoi îl chemă la telefon pe căpitan.

– Alo! Ei, căpitane, cum stai cu artileria? Nu eşti gata?! Ce aştepţi? De câte ori ţi-am spus?!… Minele trebuie

aşezate din timp… Cine ştie e se poate întâmpla?

Extrem de mulţumit de aceasta convorbire, Johnny puse receptorul la loc. Telefonul însă începu din nou sa zbârnâie şi Johnny trebui să pună iarăşi mâna pe el.

– Ei, ce s-a mai întâmplat? întrebă el oarecum înciudat. Dumneata eşti, Mick? Also… Aăă… Adică foarte bine! S-a prins? Minunat!… Cum, cum zici că i spune? Ah,. Dniepr - Ne trimite o radiogramă: "Aşteptaţi, venim în ajutorul vostru"— Bine. Cu toată viteza… Ha-ha-ha… Vin să ne dea o mină de ajutor! Ei, ce zici, o să strângem cu plăcere această mână întinsă. Apropo, Mick, nu-ţi aminteşti ce fel de vas e "Dniepr"? Câte? Douăsprezece mii cinci sute de tone? Oho, serios vas. E acelaşi? Atunci înseamnă că aşa i-a fost sortit! De data asta însă nu ne mai scapă…

Nu, nu degeaba îi zice lumea Johnny Norocosul! Trebuie să ai un noroc deosebit ca să poţi nu numai să scapi de ştreang, dar dintr-o singură lovitură să rupi ştreangul şi să şi ajungi cineva! Ei, drăcia dracului! Dar de fapt cum a pornit totul? De la un fleac… Cine putea să se aştepte ca Charly Hustings să apară în Germania imediat după capitulare?! Toţi îi spuneau bătrânul marabu, şi chiar că semăna cu această pasăre urâtă. Are nas fin Hustings: imediat a simţit miros de friptură şi a sosit în Europa în calitate de consilier consultant pentru orice probleme. Apoi anumite afaceri l-au adus în lagărul unde lâncezea în aşteptarea judecăţii, Johann Blaufisch, fost comandant al unui lagăr de concentrare, înainte de război reprezentant al unei firme comerciale a Reichului hitlerist în Monia, iar astăzi criminal de război, prizonier al armatelor aliate.

S-au recunoscut imediat, dar numai din privire. Charly i-a făcut semn lui Johann să tacă. Johann a înţeles: bătrânul marcrbu avea intenţii serioase, într-o împrejurare atât de complicată, însă era mai bine să nu afişeze legăturile ce le are cu un hitleiist. Mai târziu,

Johann a fost chemat la un interogatoriu şi deodată s-a trezit între patru ochi cu Charly. A fost o seară de amintiri plăcute. Charly nu nega că firma pe care o reprezentase Johann Blaufisch în Monia i-a prilejuit câştiguri serioase – la drept vorbind atunci şi-a pus el bazele îmbogăţirii lui. Dar nici el n-a rămas dator. O serie de combinaţii financiare complicate, care pompaseră sânge proaspăt în inima secătuită a industriei germane, au fost efectuate după sfatul direct ai bătrânului marabu, care ştiuse să atragă capitaluri serioase. Se povestea că însuşi Mengs-senior, unul din cei mai mari afacerişti din Monia, a investit destui bani în această afacere.

Dar vorba ceea: „morţii cu morţii şi viii cu viii*. Oricâte interese comune o fi avut Johann cu Charly în trecut, bătrânul marabu n-ar fi mişcat un deget ca să-l salveze dacă, legate de interesele vechi, nu s-ar fi ivit interese noi. Johann a ghicit uşor planurile bătrânului şi a jucat cu risc o carte mare. E adevărat însă că nici n-avea altă ieşire. I-a destăinuit lui Charly că în timpul războiului a transportat nişte prizonieri pe o insulă necunoscută din Oceanul îngheţat de Nord. I-a descris ce minunata e natura acolo, ce peisaje interesante pot fi văzute… şi, mai ales, cât de darnice şi pline de bogăţii sunt adâncurile pământului pe-acolo.

Hustings a reacţionat la toate acestea abia la un al doilea "interogatoriu".

– Povestea dumitale este foarte interesantă, i-a spus el, dar ce concluzii trebuie să trag eu din toate astea?

– Uraniu! răspunse scurt Johann.

– Rezerve mari?

– Inepuizabile!

– Cui îi aparţin?

– Stăpânul a dat ortul popii…

– Înţeleg. "Al treilea Reich"?

– Absolut exact.

– Veşnica lui pomenire… Hustings oftă cu compătimire.

Ceva moştenitori?

– Moştenitor puteţi fi dumneavoastră dacă eu îmi capăt libertatea, îi răspunse prompt Johann

Taina Oraşului Subteran, însă, Johann i-o destăinui lui Charly, numai după ce se văzu liber şi după ce căpătă o promisiune fermă că va fi şi el părtaş în această afacere.

La începutul războiului, pe o insulă pustie, necunoscută însă, din ordinul fuhrerului a fost instalată o bază secretă pentru flota submarină germană. Intrarea era submarină, atelierele şi magaziile se aflau sub pământ, în nişte grote foarte mari. Deodată se descoperi acolo minereu de uraniu. Führerul ordonă să se organizeze exploatarea acestui minereu. Dar ca nimeni să nu afle ceva despre această exploatare, se hotărî să nu se construiască nimic la suprafaţă. Legătura cu mâna se făcea numai printr-o intrare submarină, o construcţie extrem de ingenioasă, ascunsă complet sub apă.

Astfel a luat naştere Oraşul Subteran. Acolo erau trimişi cei mai voinici şi mai rezistenţi prizonieri, şi ordinul era categoric că nimănui nu îi e îngăduit să iasă viu din această închisoare subterana!

– După cum vedeţi, stimabile patron, secretul a fost păstrat până în ziua de astăzi.

Şi patronul, Charly Hustings, era primul negerman căruia i se destăinuise această taină.

După zdrobirea „celui de-al treilea Reich”, administraţia Oraşului Subteran a rămas izolată de restul lumii. Nu mai exista stăpân, rezervele probabil că nu mai puteau fi reînnoite şi miile de prizonieri sălbăticiţi reprezentau un pericol groaznic. Iată de ce socotea Johann Blaufisch că pentru un reprezentant al puternicei Monii, cum este domnul Charly Hustings, nu-i mare lucru să pună mâna pe bogăţiile Oralului Subteran.

Charly l-a privit pe Johann bătând uşor cu degetele în masă. Nu a întrerupt nici măcar o dată pe cel care-i povestea toarte astea şi nici nu l-a întrebat nimic. Johann

părea calm, inima îi era însă cât un purice: dacă îi va trezi interesul bătrânului jefuitor, atunci libertatea şi făgăduiala lui Hustings nu fac doi bani.

Hustings tăcu puţin. Apoi spuse doar atâta:

– Bine! şi plecă.

(Continuare în numărul viilor)

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile şi sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecţia noastră pe adresa Bucureşti, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Nr. 1, Redacţia revistei „Ştiinţă şi tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571-1164.

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" apare la 1 şi 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, preţul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

Preţul abonamentelor:

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU